ÅRSRAPPORT

FELLESORDNINGEN FOR AFP

2020

Fellesordningen for AFP

Foto: Jonn Schlemayer

FORORD

Da tilsvarende forord ble satt i pennen for ett år siden, hadde vi nettopp lært hva en pandemi kunne innebære i praksis. Vi var på hjemmekontor og lettere sjokkert. For egen del var jeg kanskje mest av alt lettet over at overgangen gikk så bra. Vi kunne drifte fra hjemmekontor, og markedene kom seg raskt etter sjokket.

I dag er vi godt innarbeidet i fjernledelse og har lært oss Teams, Zoom og andre delingsverktøy. Nye uttrykk som «mjuta» og «gammel hånd» har blitt del av dagligtalen. Men viktigst av alt: Vi drifter fortsatt tilnærmet normalt. Fra hjemmekontor.

DRIFT SOM NORMALT

I 2020 behandlet vi 13.649 søknader om AFP. Dette er det største antallet søknader behandlet på ett år siden ny AFP ble etablert i 2011. Samtidig har vi hatt det første året med full drift på både søknadsbehandling, fakturering, utbetaling og etterkontroll for Sliterordningen. Tilslutning, økonomi og ikke minst IT-drift, alt har gått som normalt. På tross av alt som har skjedd rundt oss, har vi klart å holde fokus på daglig drift og leverer på oppdraget vårt; å yte AFP og slitertillegg i privat sektor.

SOLIDE RESULTATER FOR PENSJONSFONDET

Starten på pandemien var turbulent også for pensjonsfondet. Sjelden har vi sett slike utslag i markedet som i mars-april 2020. Takket være godt håndverk og en god strategi, viste pensjonsfondet seg å være robust under krisen, og godt posisjonert for å hente seg inn i etterkant. I resultatbøkene kan vi for 2020 se tilbake på et av de beste årene i fondets historie, med en avkastning på 10,7 prosent. At dette også er gjort med en positiv differanseavkastning på over ett prosentpoeng, gjør at vi kan være spesielt stolte av den jobben som gjøres av våre kapitalforvaltere.

KONTINUERLIG FORBEDRING

Jeg vil si at 2020 har vært det året vi har kunnet høste av flere år med kontinuerlige forbedringer. Endringer i IT-systemer, saksbehandlingssystemer, rutiner og strategier over de siste årene, har gjort at vi kunne møte pandemien og hjemmekontoret med et helt annet utgangspunkt enn bare noen år tidligere. I 2020 har vi på enkelte områder måttet snu oss raskere og lære fortere enn noen gang tidligere, men vi har også måtte prioritere bort en del oppgaver og utvikling som ikke like lett kan gjøres fra hjemmekontor.

I 2021 og fremover skal vi ta med oss lærdommene fra pandemien og fortsette forbedringsarbeidet. Vi er allerede i gang med alt fra videreutvikling av den digitale dialogen med søkeren til endringer i kapitalforvatningsstrategien. Alt for å kunne stå enda bedre forberedt for nye utfordringer som måtte komme.

EN NY AFP UNDER UTFORMING

En slik utfordring skimtes allerede i horisonten. Gjennom hele 2020 har partenes arbeid med en reformert AFP-ordning for privat sektor stått på agendaen. Endelig i mai 2021 ble utredningen av en ny modell presentert av LO og NHO. Samtidig gjør partene det klart at det kan være langt frem til en enighet om de endelige rammene for endringene.

Fellesordningen for AFP administrerer AFP i privat sektor på vegne av arbeidslivets parter. Vårt arbeid med en reformert AFP-modell vil innebære å implementere den modell partene kommer til enighet om. En ting er i alle fall sikkert - vårt fagområde går spennende tider i møte.

FELLESSKAPET

I sentrum av alt dette som skjer, står våre medarbeidere. Alle våre kollegaer som dette året har gjort sitt hjem til sin arbeidsplass, og invitert både kollegaer og samarbeidspartnere helt inn på kjøkkenbordet. Vi har klart denne omstillingen også. Noen har elsket det. Noen har mislikt det. Men resultatene viser at vi har fikset det.

Snart skal vi starte ferden tilbake til en ny normal, hvor kontoret og kollegaer igjen er et fysisk fellesskap. Dette er en reise jeg ser frem til. Selv om den fysiske reisen kanskje ikke skjer like ofte, i vår nye arbeidshverdag.

Ingvild Dingstad

Administrerende direktør
Juni 2021

INNHOLDSFORTEGNELSE

06 /KAPITALFORVALTNING

14 /TALL

16 /STYRETS BERETNING

24 /RESULTATREGNSKAP

26 /BALANSE

30 /KONTANTSTRØMMER

32 /NOTER

46 /REVISJONSBERETNING

49 /VÅRE VERDIER OG VISJON

50 /HISTORISK OVERBLIKK

Årsrapporten ligger ute på | www.afp.no

05

Foto: iStock

KAPITALFORVALTNING

Fellesordningen for AFP finansieres av tilsluttede bedrifters premieinnbetaling og avkastning på forvaltede midler. I tillegg yter Staten et bidrag direkte til mottakerne ved utbetaling av ytelsene. De midler som er innbetalt fra bedriftene og som ennå ikke er utbetalt, skal forvaltes etter en styrevedtatt kapitalforvaltningsstrategi.
Fellesordningen for AFP står under Arbeids- og sosialdepartementets tilsyn.

Midlene som Fellesordningen forvalter er en sikkerhet for pensjonsforpliktelsene i henhold til AFP-tilskottsloven. Pensjonsforpliktelsene inntreffer først når arbeidstakerne fyller 62 år og i tillegg kvalifiserer for ytelsene i henhold til nevnte lov.

I § 21 annet ledd andre setning i loven heter det:

«Pensjonsfondet skal, sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalenes eventuelle opphør, gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av arbeidsgivernes framtidige forpliktelser. Som forventede framtidige forpliktelser regnes pensjonsutbetalinger etter reglene i loven her til arbeidstakere som er tilstått eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon.

Styret for avtalefestet pensjon avgjør plasseringen av fondets midler»

Aktivaklasser	**Strategisk fordeling i %**
Pengemarked	**8 %**
Norsk pengemarked	8 %
Obligasjoner	**37 %**
Norske obligasjoner	12 %
Nordiske obligasjoner *)	12 %
Globale obligasjoner *)	13 %
Aksjer	**45 %**
Norske aksjer	9 %
Nordiske aksjer	9 %
Globale aksjer	27 %
Eiendom	**10 %**
Nordisk eiendom	10 %

Valutasikring av globale aksjefond gjøres i egen sikringsportefølje:

Valutasikring	**Strategisk fordeling i %**
Globale aksjer	**47,5 %**

**) Valutasikret*

INVESTERINGSFILOSOFI

Fellesordningen for AFP implementerer en robust strategi og bygger en portefølje av verdipapirfond med avkastning, risiko og ansvarlige investeringer som viktige elementer i forvaltningen. Investeringene diversifiseres på flere ulike aktivaklasser og strategier for å høste risikopremier i finansmarkedet.
Ved å kombinere indeksfondsforvaltning eller såkalt passiv forvaltning med seleksjon av aktive fond, taktisk allokering og periodisk rebalansering, er målsettingen å skape meravkastning utover markedsavkastningen.
Vi investerer utelukkende i strategier som er forståelige, har evigheten som horisont og det sees bort i fra kortsiktig støy i markedet.
Vi har et betydelig kostnadsfokus.
Det forhandles aktivt på pris for fondsforvaltningsoppdragene.
I tillegg søkes det mot en optimering av rebalanseringer som utføres i den hensikt å redusere transaksjonskostnadene.

Referanseindekser:

Aktivaklasser	**Referanseindeks**
Pengemarked	
Norske pengemarked	3 måneders statsobligasjonsindeks i NOK (NOGOVD3M)
Obligasjoner	
Norske obligasjoner	3 års kredittobligasjonsindeks i NOK (NORM123D3)
Nordiske obligasjoner *)	3 års kredittobligasjonsindeks i NOK (NORM123D3)
Globale obligasjoner *)	Barclays Global Aggregate Corp 1 10 OECD Hedged to NOK
Aksjer	
Norske aksjer	33,33 % Oslo Stock Exchange Benchmark Fund (OSEBX)/ 66,67 % Oslo Stock Exchange Mutual Fund (OSEFX)
Nordiske aksjer	VINX Benchmark Net Index Capped (NOK)
Globale aksjer	MSCI All Country World Index i NOK
Globale aksjer*)	MSCI All Country World Index valutasikret til NOK
Eiendom	
Nordisk eiendom	MSCI Nordic Annual Property Index **)

**) Valutasikret*
***) Løpende måles avkastningen mot samme verdiutvikling som for porteføljen da IPD bare utgis en gang pr. år.*

STRATEGI

Hovedmålsettingen for kapitalforvaltning av Fellesordningens pensjonsfond er å gi høyest mulig langsiktig avkastning innenfor definerte og kjente risikorammer. Fondets overordnede strategiske allokering, valutasikring og referanseindeks eller referanseportefølje er angitt i tabellen.

Den strategiske allokeringen inkluderer ikke driftslikviditet i bank for å møte løpende pensjonsutbetalinger.

Strategien revideres årlig av Styret og dette arbeidet har pågått i hele 2020. Denne gangen ønsket Styret en bredere gjennomgang der Fellesordningen for AFP også innhentet ekstern ekspertise for analysearbeid og en anbefaling på strategisk allokering.
Styret vedtok på styremøtet i juni 2020 et mandat for arbeidet med pensjonsfondets videre vekst med det formål å ha klar ansvarsdelingen mellom Styret og administrasjonen for henholdsvis den strategiske og den taktisk operative forvaltningen.

I valg av strategisk portefølje ble det lagt til grunn at pensjonsfondet skal ansees å være et bufferfond. Det vil si et fond som sammen med løpende premie og bedriftenes kollektive ansvar for premieinnbetaling også etter at ordningen eventuelt avvikles, skal sikre at forpliktelsene samlet imøtekommes. Fellesordningen for AFP finner av den grunn at ikke er naturlig å utelukkende se på en knytning mellom fond og forpliktelser, men se på helheten under ett i denne «pay as you go-ordningen» som Fellesordningen for AFP er, jfr. ordlyden i AFP tilskottsloven § 21 og Fellesordningens vedtekter § 6 1 første ledd hvor det henvises til « foretakenes plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalenes eventuelle opphør », samt Ot.prp. nr. 111 (2008 2009) hvor det henvises til at «I LO/NHO ordningen er det etablert et fond som skal bidra til sikkerheten for framtidige forpliktelser».

På bakgrunn av den dokumentasjonen som ble utarbeidet vedtok Styret en omfattende endring av pensjonsfondets strategi i desember 2020.

De viktigste endringene i strategien er:

• Aksjeandelen økes fra 45 prosent til 60 prosent for å øke forventet avkastning. Dette begrunnes med tolkningen av pensjonsfondet som et bufferfond, lang tidshorisont, fravær av kapitalkrav og forventet netto tilførsel av midler neste 10 år.

• Andelen obligasjoner og andelen i pengemarked reduseres for å finansiere den økte aksjeandelen.

• Delvis valutasikring av den globale aksjefondsporteføljen avvikles.

• En global eksponering gir god diversifiseringseffekt, noe som taler for en relativt stor andel globale plasseringer. For en norsk investor vil det likevel være naturlig med en viss lokal eksponering. Det norske markedet er imidlertid relativt lite diversifisert, både med hensyn til aksjer og obligasjoner, derfor utvides den lokale eksponeringen til å omfatte et samlet nordisk marked.

NY STRATEGISK PORTEFØLJE ER SOM FØLGER:

Aktivaklasser	Strategisk fordeling i %
Pengemarkedet	**4 %**
Norsk pengemarked	4 %
Obligasjoner	**26 %**
Nordiske obligasjoner *)	13 %
Globale obligasjoner *)	13 %
Aksjer	**60 %**
Nordiske aksjer	20 %
Globale	40 %
Eiendom	**10 %**
Nordiske markedet for næringseiendom	10 %

**) Valutasikret*

Styret har i sin reviderte strategi gitt administrasjonen et mandat som er å skape meravkastning utover det porteføljen gir. Målet for meravkastning er satt til 0,5 prosentpoeng.

Styret har vedtatt å bruke forventet relativ volatilitet som mål på hvordan meravkastningen til porteføljen avviker fra avkastningen til referanseindeksen. Forventet relativ volatilitet omtales også som tracking error (TE). TE skal ikke overstige 3,3 % basert på månedlige observasjoner for en rullerende 12 måneders periode.

AVKASTNINGSUTVIKLINGEN

Smitteverntiltakene som ble innført i begynnelsen av mars som følge av covid-19-pandemien førte til at den økonomiske aktiviteten falt betydelig i første halvår av 2020, der tjenestesektoren ble spesielt hardt rammet. Kombinasjonen av global krise og en kollaps i oljeprisen ble dramatisk for Norge. Den norske kronen svekket seg med nesten 30 % på det svakeste og krevde store midler i form av kontanter for å møte krav til sikkerhetsstillelse i valutaterminmarkedet. Dette ledet til en total tillits- og likviditetskollaps i Norge og internasjonalt, som Fellesordningens pensjonsfond også ble truffet betydelig av.

Den økte usikkerheten førte til et bratt fall i aksjemarkedene, og et betydelig rentepåslag for kredittobligasjoner. Myndighetenes omfattende finans og pengepolitiske tiltak globalt, sammen med utsikter til effektive vaksiner, førte etter hvert til gradvis oppgang i aksjemarkedet og reduserte rentepåslag for kredittobligasjoner, stigende oljepris samt en styrkelse av norske kroner. Oppgangen i aksjemarkedet var spesielt markert for vekstselskaper. Avkastningen for pensjonsfondet inklusive driftslikviditet i bank ble 10,7 prosent i 2020. Ekskluderes driftslikviditet i bank fikk pensjonsfondet en avkastning på 11,1 prosent (4,6 milliarder kroner). Dette var en meravkastning på 1,5 prosent sammenlignet med porteføljens referanseindeks og tilsvarer 645 millioner kroner. For 8 årsperioden 2013–2020 har den gjennomsnittlige årlige avkastningen vært 8,7 prosent. Dette er 1,3 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen i tilsvarende periode. Målt ved relativ volatilitet (standardavviket til meravkastningen over tid) var risikoen 0,9 prosentpoeng for 8 årsperioden. Informasjonsraten til pensjonsfondet, som er forholdstallet mellom relativ avkastning og relativ volatilitet, var for åtteårsperioden 1,45 prosentpoeng.
Dette indikerer at meravkastning per enhet relativ risiko har vært svært god.

AKSJEFORVALTNINGEN

Markedsverdien av aksjeporteføljen beløp seg ved utgangen av 2020 til 22 milliarder kroner, mot 18,5 milliarder kroner året før. Aksjeandelen var per 31. desember 2020 46,3 prosent. For aksjeporteføljen ble resultatet i 2020 på 3,6 milliarder kroner. Avkastningen for aksjeporteføljen ble 17,6 prosent, hvilket er 3,5 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen. For åtteårsperioden 2013–2020 er gjennomsnittlig årlig avkastning 14,7 prosent, noe som er 1,3 prosentpoeng bedre enn referanseindeksens avkastning. Målt ved relativ volatilitet var risikoen 1,7 prosentpoeng for åtteårsperioden. Informasjonsraten til aksjeporteføljen i pensjonsfondet var 0,8. Dette indikerer at meravkastning per enhet relativ risiko har vært god for aksjeforvaltningen isolert sett.

OBLIGASJONSFORVALTNINGEN

Markedsverdien av obligasjonsporteføljen var 31. desember 2020 på 17 milliarder kroner, mot 14,6 milliarder kroner året før. Obligasjonsandelen var per 31. desember 2020 34,8 prosent. For obligasjonsporteføljen ble resultatet i 2020 på 666 millioner kroner. Avkastningen var på 4,7 prosent, som er 0,2 prosentpoeng svakere enn avkastningen for referanseindeksen. For åtteårsperioden 2013–2020 var den gjennomsnittlige årlige avkastningen 3,2 prosent.
Dette er 0,9 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen i samme periode. Målt ved relativ volatilitet var risikoen 1,3 prosentpoeng for åtteårsperioden. Informasjonsraten til obligasjonsporteføljen i pensjonsfondet var for åtteårsperioden 0,7. Dette indikerer at meravkastning per enhet relativ risiko har vært god for obligasjonsforvaltningen isolert sett.

PENGEMARKEDSFORVALTNINGEN

Markedsverdien av pengemarkedsporteføljen var 31. desember 2020 på 3,7 milliarder kroner, mot 3 milliarder kroner året før. Pengemarkedsandelen var per 31. desember 2020 7,4 prosent. For pengemarkedsandelen ble resultatet i 2020 på 44 millioner kroner. Avkastningen var på 1,5 prosent, som er 0,9 prosentpoeng bedre enn avkastningen for referanseindeksen. For 8 årsperioden 2013–2020 var den gjennomsnittlige årlige avkastningen 1,8 prosent.
Dette er 0,9 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen i samme periode. Målt ved relativ volatilitet var risikoen 0,4 prosentpoeng for åtteårsperioden. Informasjonsraten til pengemarkedsporteføljen i pensjonsfondet var for åtteårsperioden 2,25. Dette indikerer at meravkastning per enhet relativ risiko har vært god for pengemarkedsforvaltningen isolert sett.

EIENDOMSFONDSFORVALTNINGEN

Markedsverdien av eiendomsporteføljen var 31. desember 2020 på 5,2 milliarder kroner, mot 4,6 milliarder kroner året før. Andelen i eiendom var per 31. desember 2020 10,5 prosent. For eiendomsporteføljen ble resultatet i 2020 på 359 millioner kroner. Avkastningen var på 7,5 prosent, som er 2,1 prosentpoeng bedre enn for MSCI Nordic Annual Property Index. For femårsperioden 2015–2020 var den gjennomsnittlige årlige avkastningen 7,9 prosent.

MARKEDSVERDIER, I NORSKE KRONER

Tabellen viser Pensjonsfondets markedsutvikling siste 7 år totalt og per aktivaklasse.

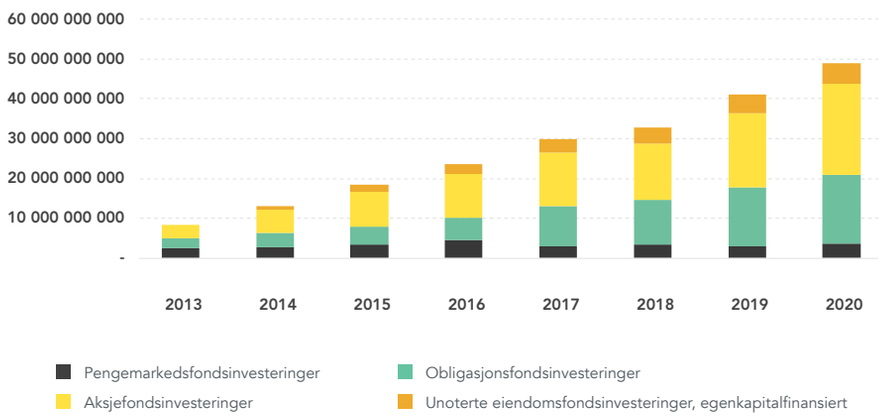

ÅRLIG AVKASTNING PER AKTIVAKLASSE, I PROSENT

Tabellen viser Pensjonsfondets årlige avkastning per aktivaklasse i prosent, fratrukket forvaltningshonorar.

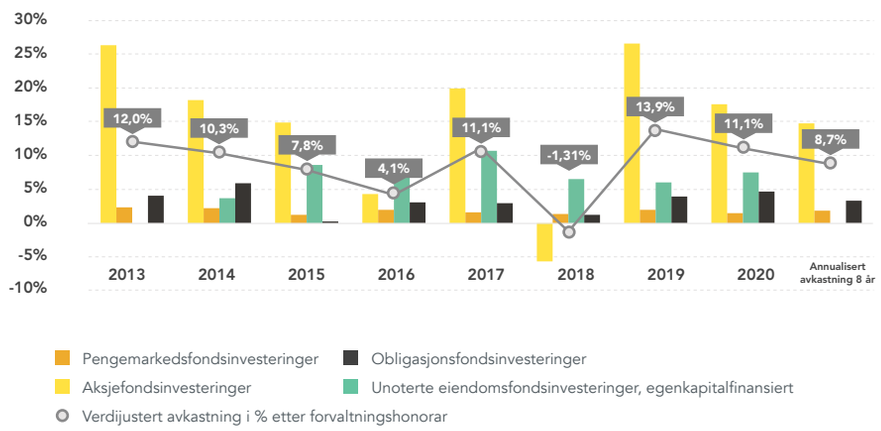

Foto: iStock

BIDRAG TIL ENDRINGER I PENSJONSFONDETS, EKSKLUSIV DRIFTSLIKVIDITET I BANK

Grafen viser bidrag til endringer i pensjonsfondets, eksklusiv driftslikviditet i bank, markedsverdi siden 1. januar 2013.

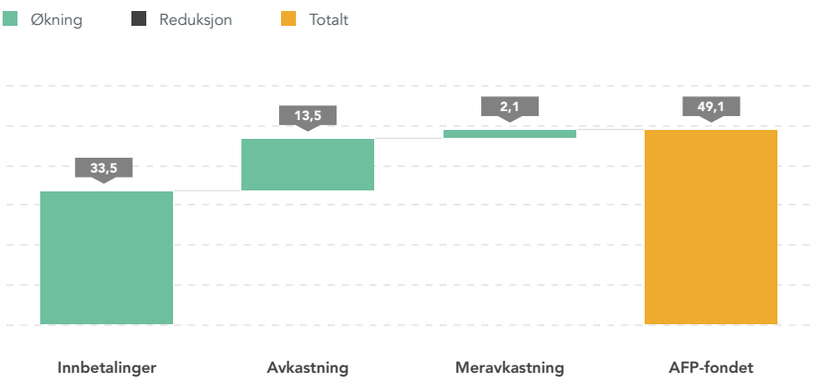

VERDIJUSTERT AVKASTNING OG DIFFERANSEAVKASTNING, FRATRUKKET FORVALTNINGSHONORAR

Tabellen viser verdijustert avkastning i % og kroner, fratrukket forvaltningshonorar.

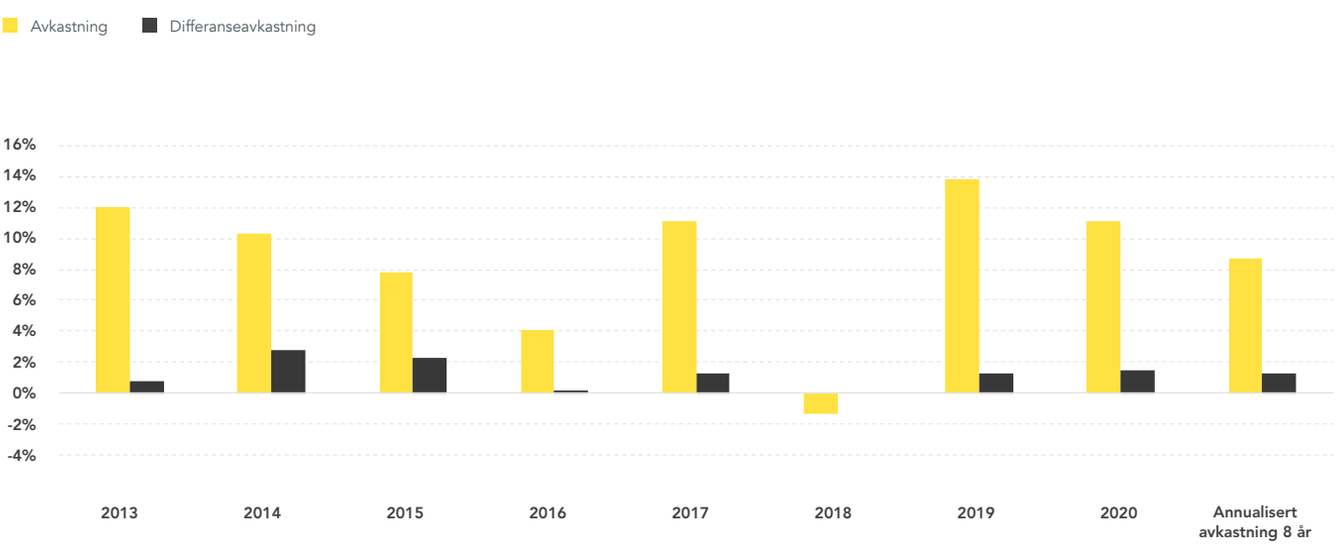

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Annualisert avkastning 8 år
Avkastning i %	12,04 %	10,32 %	7,84 %	4,11 %	11,09 %	-1,31%	13,88%	11,11 %	8,66 %
Differanseavkastning i %	0,79 %	2,82 %	2,30 %	0,13 %	1,25 %	0,00 %	1,24 %	1,52 %	1,25 %
Differanseavkastning i kr	50 064 831	320 906 840	354 711 903	22 160 363	297 844 953	-64 418 971	342 349 212	482 229 318	1 805 812 803
Avkastning i kr	726 811 175	1 113 333 013	1 139 803 434	968 724 231	2 813 068 658	-476 897 349	4 672 063 786	4 640 440 427	15 597 347 376

PORTEFØLJEOVERSIKT PER 31.DESEMBER 2020

Langsiktig portefølje	% fordeling	Markedsverdi per fond
Storebrand Aksje Innland	1,2%	578 364 709
KLP AksjeNorge Indeks	1,4%	674 342 610
Nordea Norge Verdi	1,5%	727 873 095
DNB Norge Indeks	2,0%	1 012 960 461
Alfred Berg Gambak	2,2%	1 092 524 230
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	0,9%	434 931 749
First Norge Fokus	0,2%	83 569 383
KLP AksjeNorden Indeks	1,6%	790 469 941
Handelsbanken Fonder AB Norden Selektiv	0,2%	116 033 783
Fondsfinans Norden	0,6%	319 239 317
DNB Norden Indeks	2,0%	1 008 151 443
Arctic Funds plc Arctic Nordic Equities Fund	0,7%	328 276 735
DNB Norden III VPFO	2,4%	1 188 685 277
DNB Grønt Norden VPFO	1,3%	622 660 310
SEB Prime Solutions Carn Longitude	0,3%	164 938 500
C WorldWide Globale Aksjer Etisk III	4,2%	2 073 427 233
KLP Aksjeglobal Indeks I	3,3%	1 652 177 159
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	2,8%	1 367 842 855
DnB Global Indeks	4,0%	1 998 165 956
Storebrand Indeks Nye Markeder	0,8%	419 899 656
T Rowe Price Global Focused Growth Equity	3,8%	1 907 760 269
Nordea 1 SICAV Global Opportunity Fund	3,9%	1 939 088 148
Generation IM Asia Fund Class A	0,6%	276 821 195
Generation IM Global Equity Fund Class A	1,4%	671 621 139
Ardevora Global Long Only Equity SRI Fund	1,4%	680 847 427
DNB AM Obligasjon	3,9%	1 939 751 568
Nordea Obligasjon NO	3,7%	1 841 275 661
FO Norsk Kreditt	3,7%	1 850 782 086
Alfred Berg Nordic Inv Grade FO	4,8%	2 357 725 818
Handelsbanken Foretaksobligasjon Criteria	2,8%	1 378 119 332
Profil Invest Afdeling Nordisk Kredittobligasjon	3,6%	1 791 552 120
DNB Global Credit	6,1%	3 045 504 063
Storebrand Global Kreditt IG B	6,1%	3 021 272 438
DNB AM Pengemarked	2,6%	1 275 885 806
FO Norsk Likviditet	2,5%	1 259 368 412
DANSKE INVEST NORSK LIKVIDITET II	2,3%	1 138 565 347
Pareto Eiendomsfellesskap AS	0,0%	8 771 033
Pareto Eiendomsfellesskap IS	1,8%	869 059 725
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	4,5%	2 231 991 130
DNB Scandinavian PropFund 5 KS	2,5%	1 237 118 453
Malling & Co Eiendomsfond I IS	1,7%	836 474 916

ANSVARLIGE INVESTERINGER

Fellesordningen har i løpet av 2020 ivaretatt strategien for ansvarlig investering av pensjonsfondets midler. Ansvarlige investeringer innebærer å ivareta miljø, sosiale forhold og eierstyring (ESG - Environmental, Social and Governance) i forvaltningen. Formålet med arbeidet er å oppnå god langsiktig avkastning med et akseptabelt risikonivå, bidra til bærekraftig utvikling og unngå å bidra til krenkelser av fundamentale menneske- og arbeidstakerrettigheter.
Styret, administrasjonen og våre fondsleverandører har etablerte, gode retningslinjer og prosesser for håndtering av ESG risiko. Vi har metodisk valgt dialog og oppfølging av bedrifter fremfor direkte eksklusjon.

Pensjonsfondets underliggende posisjoner har per 31. desember 2020 blitt gjennomlyst i henhold til vedtatte retningslinjer ved hjelp av MSCI ESG Research. Det ble registrert 13 selskap med røde flagg fordelt på tre globale aksjeindeksfond og ett globalt kreditt-obligasjonsfond. Rødt flagg indikerer at selskapet har vært involvert i én eller flere svært alvorlige hendelser relatert til ESG. Sammenlignet med 2019 ser vi en nedgang i antall røde flagg. Det er også verdt å merke seg at det for første gang siden pensjonsfondet startet med gjennomlysning kun er registrert røde flagg i aksjeporteføljens passive indeksfond, og ingen i de aktive aksjefondene.

Vi skal unngå investeringer som er negativt eksponert mot

- Grov korrupsjon.
- Alvorlig miljøskade.
- Alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- Produksjon av tobakk.
- Gruveselskaper og kraftprodusenter (30 pst. eller mer av sine inntekter fra termisk kull)
- Uakseptabelt utslipp av klimagasser.
- Andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer

Vi skal søke å fremme

- Aktiv eierskapsutøvelse.
- Investeringer som bidrar positivt til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG).

Vi skal ikke investere i

- Kontroversielle våpen
- Grove eller systematiske krenkelser av sentrale FN- og ILO konvensjoner om menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

Vi skal støtte opp om og fremme

- FNs Global Compact
- FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI)
- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper

Foto: iStock

TALL FOR 20/20

Foto: iStock

10.586

INNVILGEDE AFP-SØKNADER

ANTALL MOTTAKERE AFP

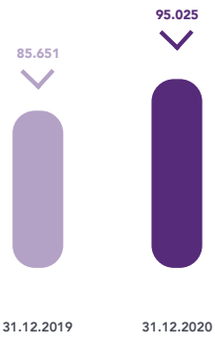

10.700

TILSLUTTEDE FORETAK AFP

6,7

PREMIEINNTEKTER FOR 2020

MILLIARDER NOK

49,1

MILLIARDER NOK

AFP-FONDET

10,7%

AVKASTNING FOR AFP-FONDET

67,0

MILLIARDER NOK

FORPLIKTELSE AFP

780.000

ARBEIDSTAKERE OMFATTET AV AFP

STYRETS BERETNING 2020

VIRKSOMHETEN

Fellesordningen for avtalefestet pensjon er et eget rettssubjekt i privat sektor regulert av AFP-tilskottsloven og ordningens vedtekter. Organisasjonens kjerneoppgaver er å kreve inn premie fra foretakene og behandle søknader om AFP ved å prøve om de kollektive og individuelle vilkårene for hver enkelt søker er oppfylt samt forvalte pensjonsfondet.

Ved utgangen av regnskapsåret er om lag 10.700 foretak tilsluttet AFP-ordningen. Disse foretakene har i overkant av 780.000 ansatte. Fellesordningen har kontorer på Lysaker i Bærum.

VISJON OG VERDIER

Formålet til Fellesordningen for AFP er å yte AFP i privat sektor til beste for arbeidstakerne, bedriftene og partene i arbeidslivet.
Vårt mål er å være: «En serviceinnstilt organisasjon i kontinuerlig utvikling».

Vi skal være en anerkjent aktør gjennom å ha:

- God kundeservice
- Effektiv og korrekt behandling av søknader og henvendelser
- Høy kompetanse om ytelsene vi tilbyr og markedet vi er i
- En attraktiv arbeidsplass med godt arbeidsmiljø

Organisasjonens verdier er Kunnskap, Integritet og Fellesskap.

ORGANISERING

Det ble avholdt seks styremøter i 2020. Styret behandlet totalt 24 beslutningssaker og 67 orienteringssaker.

Fellesordningen for AFP har kontorfellesskap med og er organisasjonsmessig integrert med Sluttvederlags-ordningen. Senhøstes 2019 inngikk Fellesordningen avtaler om tjenesteleveranser til Sluttvederlagsordningen, Sliterordningen og administrasjon av Spekters slitertillegg, og fra årsskiftet overtok Fellesordningen, som ledd av denne omorganiseringen, majoriteten av ansettelsesforholdene. Organisasjonen har ved utløpet av regnskapsåret 39 ansatte.

Vi samarbeider med NAV, Skattedirektoratet og Altinn, samt bruker Aa-registeret som informasjonskilde. Aktuarene Lillevold & Partners AS er vår aktuar og forsikringstekniske konsulent, mens revisjon forestås av KPMG.

Fellesordningen for AFP ledes av administrerende direktør Ingvild Dingstad.

TILSYN

Fellesordningen for AFP står under tilsyn av Arbeids- og sosialdepartementet.
Det er i 2020 gjennomført to tilsyn. Departementet har ikke hatt vesentlige merknader til det skriftlige materialet som Fellesordningen har forelagt departementet til tilsynene.

LIKESTILLING, ARBEIDSMILJØ OG YTRE MILJØ

Fellesordningen holder til i hensiktsmessige lokaler på Lysaker og forurenser ikke miljøet rundt oss. Fellesordningen er en IA-bedrift. Sykefraværet i 2020 var på 5,1 (6,3) prosent, godt innenfor HMS-målet på 5,5 prosent.
I forbindelse med bruk av hjemmekontor er ett sykefraværstilfelle vurdert å kunne være arbeidsrelatert. Tiltak er iverksatt og avviket lukket.

Organisasjonen arbeider aktivt og målrettet for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Ved rekrutteringer gjennomføres det rutinemessig jobbanalyser som sikrer kompetansebaserte beslutninger og redusert risiko for seleksjonsskjevhet og diskriminering. Lønnspolitikken bygger på rettferdighet som et hovedprinsipp. Dette er gjennomført ved at lønnsfastsettelse og -utvikling er kompetanse- og læringsbasert, og i mindre grad gjenstand for skjønnsmessige vurderinger. Prinsippet er fulgt opp med en kompetansestrategi som muliggjør utvikling på grunnlag av forhåndsfastsatte seleksjonskriterier.
44 prosent av Fellesordningens 39 ansatte er menn. Tre av totalt ni ledere er menn; ledergruppen består av to kvinner og to menn.

Sett under ett, er gjennomsnittslønnen hos Fellesordningen tilnærmet lik mellom kjønnene. For ansatte uten lederansvar er kvinners lønn i snitt noe høyere (3,6 prosent) enn menns. Dette må sees i sammenheng med at andelen spesialister og ansatte i seniorstillinger er noe høyere blant kvinnene. Lovens krav om redegjørelse for disse forholdene forutsetter at enkeltansattes personlige forhold ikke røpes. Tilsvarende redegjørelse for de ulike ledernivåene gis derfor ikke.

Fellesordningen har som grunnleggende prinsipp at arbeid skal kunne la seg kombinere med familieliv. I 2020, da hjemmekontor brakte jobb- og privatlivssfæren tettere sammen, ble jobb-fritidsbalansen aktualisert. Dette ble fulgt opp og målt gjennom halvårlige HMS-samtaler. Ingen ansatte har rapportert om utfordringer knyttet til dette. En betydelig reduksjon i overtidsbruken i 2020 må antas å ha bidratt positivt.

SAMARBEIDSPARTNERE OG TEKNOLOGI

Fellesordningen for AFP samarbeider med NAV på flere områder. AFP-søkere benytter NAVs portal Din pensjon til å søke pensjon, og interesserte kan se størrelsen på sin potensielle AFP-ytelse i NAVs pensjonskalkulator. Fellesordningen mottar også informasjon fra NAV i forbindelse med vilkårsprøvingen av søknadene. Etter at vi har ferdigbehandlet og godkjent en søknad, blir pensjonen beregnet og utbetalt av NAV.

Skattedirektoratet og Altinn er andre viktige samarbeidspartnere som sikrer at vi på en effektiv måte kan hente informasjon om arbeidstakere, arbeidsforhold og andre nødvendige opplysninger fra medlemsbedriftene.

Elektroniske grensesnitt, kombinert med effektiv drift og spesialutviklede systemer, medfører at Fellesordningen for AFP kan driftes svært kostnadseffektivt.

VEDTEKTER, SØKNADER OG KLAGESAKER

Det var én vedtektsendring som trådte i kraft i 2020. SAMFO ble fjernet fra vedtektenes liste over deltagere i Fellesordningen som følge av at SAMFO ble avviklet og dermed ikke lenger skal være deltager i Fellesordningen. Det ble også vedtatt én redaksjonell endring da KS Bedrift byttet navn til Samfunnsbedriftene.

Det ble i 2020 behandlet 13.649 (12.700) søknader om AFP. 10.856 (10.170) personer fikk innvilget sin søknad. Når en ser bort fra søknader som er trukket eller feilregistrert, er den reelle avslagsprosenten 5,8 (5,3).

Klagenemnden for Fellesordningen har i 2020 bestått av Joakim Augeli Karlsen (NHO) og Alexander Cascio (LO). Klagenemnden behandlet 85 saker. Ingen saker ble oversendt til styret for behandling. Én sak har blitt omgjort administrativt. I to saker innstilte administrasjonen på å gi klager medhold, noe klagenemnden opprettholdt. I resterende saker innstilte administrasjonen på avslag og klagenemnda opprettholdt avslagene i samsvar med innstillingen.

Ved regnskapsårets slutt var Fellesordningen part i to saker som gikk for domstolene i løpet av 2020. Den første saken vant Fellesordningen fullt ut, jf. lagmannsrettens dom av 5. november 2020, men motpart anket avgjørelsen. Høyesteretts ankeutvalg traff imidlertid 15. februar 2021 beslutning om at anken ikke tillates fremmet.

Denne saken er dermed endelig avgjort i favør Fellesordningen. Fellesordningen vant også den andre saken fullt ut, jf. tingrettens dom av 18. januar 2021, men også denne avgjørelsen ble anket av motparten.

Det er foreløpig ikke avklart om lagmannsretten vil ta saken til behandling.

PARTER, DELTAKERE OG PENSJONISTBESTAND

Parter i Fellesordningen for AFP er samtlige forbund innenfor LO som er part i tariffavtale i privat sektor, samt LO Stat, samtlige forbund innenfor YS som er part i tariffavtale i privat sektor, samt YS Spekter, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Virke, Finans Norge og Spekter. Ellers deltar Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF), Arbeidsgiverorganisasjonen for samvirkeforetak (SAMFO), Arbeidssamvirkenes Landsforening (ASVL), Glass– og fasadeforeningen (GF), Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), Norges lastebileierforbund (NLF), Norges rederiforbund (NR), KS Bedrift og KA, arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter.

Som tidligere nevnt er Arbeidsgiverforeningen for samvirkeforetak (SAMFO) blitt oppløst og har følgelig gått ut av ordningen.
De fleste bedriftene som var tilsluttet SAMFO har gått over til Virke.

39

ANTALL ANSATTE I ORGANISASJONEN

FORETAK OG PENSJONISTBESTAND

Virksomheter som har tariffavtale med AFP-bilag er tilsluttet Fellesordningen.

NY AFP	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Antall (fakturerte) foretak	10.736	10.689	10.410
Antall omfattede arbeidstakere	778.857	835.444	806.525

Antall foretak øker svakt mens antall omfattede arbeidstakere er redusert med om lag 56.000.

PENSJONISTBESTAND	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Antall personer som mottar ny AFP	95.025	85 601	76 437

STYRET HAR I 2020 BESTÅTT AV:

Medlem		Verv
Peggy Hessen Følsvik	(LO)	*Leder*
Nina Melsom	(NHO)	*Nestleder*
Stein Gjerding	(Spekter)	
Bård Westbye	(Virke)	
Alexander A. Lange	(Finans Norge)	
Kristin Diserud Mildal	(NHO)	
Christopher Navelsaker	(YS)	
Ellen Bakken	(LO)	*(styremedlem t.o.m. 27.01.20)*
Ragnar Bøe Elgsaas	(LO)	*(varamedlem t.o.m. 27.01.20, styremedlem f.o.m. 28.01.20)*
Roger Heimli	(LO)	*Varamedlem med observatørstatus*
Eystein Gjelsvik	(LO)	*Varamedlem med observatørstatus (f.o.m. 28.01.2020)*
Tina Cecilie Reiner Vestli	(ansattrep.)	*(til og med 30.04.20) Tale- og forslagsrett*
Knut Wessel Finstad	(ansattrep.)	*(fra og med 01.05.20) Tale- og forslagsrett*

AKTUARBEREGNINGER OG FORSIKRINGSRISIKO

Aktuar har beregnet de totale pensjonsforpliktelsene ved utgangen av året til 67.650 (57.022) millioner kroner. Fellesordningen skal ha et pensjonsfond, som sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalens eventuelle opphør, skal gi tilstrekkelig sikkerhet (AFP-tilskottsloven §21). Det er ingen sammenheng mellom fondet og opptjente rettigheter før søknaden om AFP er innvilget. AFP-ordningen er en kollektiv pensjonsordning der tilsluttede bedrifter betaler inn løpende premie som finansierer løpende pensjoner.
Ved årsskiftet tilsvarer pensjonsfondet 73 (72) prosent av pensjonsforpliktelsene.
Styret anser dette å være i tråd med lovens forutsetninger for finansieringen av ordningen.

AFP er en livsvarig ytelse.
Ved bruk av de samme prinsipper som anvendes for levealdersjustering for alderspensjon i folketrygden er levealdersrisikoen betydelig redusert. Fellesordningen vil likevel ha levealdersrisiko blant annet knyttet til mulig avvik mellom de forutsetningene som ligger til grunn for levealdersjusteringen og faktisk levealder for pensjonistene i Fellesordningen. Fellesordningen legger dødelighetsgrunnlaget K2013 til grunn for de forsikringstekniske beregningene.

PREMIE TIL ORDNINGEN

Det følger av AFP-tilskottsloven § 21 at premien må fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter og dessuten gi grunnlag for opplegg av et bufferfond. Bufferfondet skal, sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalenes eventuelle opphør, gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av arbeidsgivernes forventede framtidige forpliktelser.

Loven gir rom for tilpasning av premien over tid. Premiesatsen for AFP har i 2020 vært 2,5 prosent av bedriftenes samlede utbetalinger av lønn mellom 1 og 7,1 ganger gjennomsnittlig grunnbeløp (G). Premienivået ble av styret fastsatt til fortsatt å være 2,5 prosent i 2021.

PENSJONSFONDET

Det er ved årsskiftet bygget opp et pensjonsfond på 49.084 (41.167) millioner kroner.
Styret fastsetter kapitalforvaltningsstrategi for pensjonsfondet. Strategien gir rammer og retningslinjer for kapitalforvaltningen og revideres årlig. Styret legger vekt på at risikostyringen er aktiv med rutiner som sikrer at risikotagningen til enhver tid holdes innenfor vedtatte rammer. Nåværende porteføljesystem ble tatt i bruk i 2013 og vurderes som fortsatt hensiktsmessig. Middle office og back office er levert av Storebrand Client Service.

Avkastningen for 2020 ble 10,7 prosent (13,7 prosent). Det er i øvre del av utfallsrommet for porteføljen og vesentlig over målsettingen for året som var på 3,55 prosent. Avkastningen er også bedre enn fondets referanseindeks som endte på 9,6 prosent (12,6 prosent). Avkastningen ble oppnådd uten å ta mer risiko enn rammene tilsier.

ALLOKERING

Pensjonsfondet er investert i fire aktivaklasser; aksjefond, pengemarkeds- og obligasjonsfond samt egenkapitalfinansiert eiendomsfond.
De strategiske vektene for aktivaklassene er hhv. 45 prosent, 8 prosent, 37 prosent og 10 prosent. Den faktiske fordelingen på de ulike aktivaklassene var ved årsskiftet 46,3 prosent i aksjefond inkludert valutasikring, 8,4 prosent i pengemarkedsfond/bank, 34,8 prosent i obligasjonsfond og 10,5 prosent i eiendom. Dette er i tråd med styrets vedtatte strategi.

ANSVARLIGE INVESTERINGER

Fellesordningen har i løpet av 2020 ivaretatt strategien for ansvarlig investering av pensjonsfondets midler. Ansvarlige investeringer (ESG) innebærer å ivareta miljø, sosiale forhold og eierstyring i forvaltningen. Formålet er å oppnå god langsiktig avkastning med et ønsket risikonivå, bidra til bærekraftig utvikling og unngå å bidra til krenkelser av fundamentale menneske- og arbeidstakerrettigheter.
Det er over tid etablert gode retningslinjer og prosesser for håndtering av ESG-risiko.
Vi har metodisk valgt dialog og oppfølging av bedrifter fremfor direkte eksklusjon.

Pensjonsfondets underliggende posisjoner har per 31. desember 2020 blitt gjennomlyst i henhold til retningslinjene ved hjelp av MSCI ESG Research. Det ble registrert 13 selskap med røde flagg fordelt på tre globale aksjeindeksfond og ett globalt kredittobligasjonsfond. Rødt flagg indikerer at selskapet har vært involvert i en eller flere svært alvorlige hendelser relatert til ESG. Sammenlignet med 2019 ser vi en nedgang i antall røde flagg.
Det er verdt å merke seg at det for første gang siden Fellesordningen startet med gjennomlysning, kun er registrert røde flagg i aksjeporteføljens indeksfond og ingen i de aktive aksjefondene.

FINANSIELL RISIKO

Fellesordningen håndterer ulike typer risiko; både på forpliktelses- og på aktivasiden. Forpliktelsene knyttet til livsvarige AFP-pensjoner er i regnskapet neddiskontert til nåverdi basert på renten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). En endring av rentenivået vil derfor endre forpliktelsene. Investeringene, som i hovedsak består av rentepapirer og aksjefond, vil også være påvirket av endringer i rentenivå, samt utviklingen i aksjemarkedet. Svingninger i forpliktelsene våre vil i en viss grad bli utjevnet av svingninger i verdien av renteinvesteringene. Den del av AFP-fondet som er investert i rentebærende instrumenter vil være eksponert for kreditt- og renterisiko. Den globale aksjeporteføljen er strategisk valutasikret med 47,5 prosent.

2,5%

PREMIESATS FOR PRIVAT AFP 2020

6.729

TOTALE PREMIEINNTEKTER FOR 2020

10,7%

AVKASTNING FOR AFP-FONDET

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.
Tall i parentes er sammenlignbare tall fra 2019.

Overordnet viser regnskapet at AFP-ordningen går med store likviditetsoverskudd som forvaltes langsiktig i et pensjonsfond.

Årsberetning og -regnskap er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er oppfylt, selv om balansen viser negativ egenkapital. Det henvises her til AFP-tilskottslovens § 21 der det fremgår at premien skal fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter og gi grunnlag for opplegg av pensjonsfond. Pensjonsfondet skal, sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalens eventuelle opphør, gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av arbeidsgivernes forventede fremtidige forpliktelser.

I årsregnskapet har vi brukt diskonteringsrenter og anslag på lønnsvekst pr. 31.12.2019 og 31.12.2020 anbefalt av Norsk Regnskapsstiftelse. Det er normal usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold.

RESULTATREGNSKAP

Det regnskapsmessige resultat endte på minus 2.912 (2.875) millioner kroner. Underskudd i 2020 skyldes i hovedsak diskonteringsrenten som gikk ned fra 2,3 prosent i 2019 til 1,7 prosent i 2020.

De totale premieinntektene for ordningen var i 2020 6.729 (6.673) millioner kroner. Annen inntekt kom på 16,4 (0,1) millioner kroner i 2020. I løpet av året har ordningens pensjonskostnader utgjort 14.019 (8.426) millioner kroner. Kostnadene omfatter både arbeidstakere som har tatt ut AFP i 2020 og arbeidstakere som per 1. januar 2021 antas å fylle vilkårene, men som pr. 31. desember ikke hadde søkt eller fått behandlet sin søknad. Pensjonskostnadene er lagt til grunn for regnskapene etter prinsippet om beste estimat. Pensjonsutbetalingene utgjorde 3.385 (3.035) millioner kroner.

Administrasjon av Fellesordningen, driftskostnadene, utgjorde i 2020 76,5 (47,7) millioner kroner. Økning i driftskostnader skyldes overføring av personal- og administrasjonskostnader fra Sluttvederlagsordningen til Fellesordningen. Samtidig er det økning under annen inntekt som består av viderefakturering av administrative tjenester til Sluttvederlagsordningen og Sliterordningen.

I et volatilt aksjemarked er verdiene av ordningens omløpsmidler (urealisert) økt med 2.966 (3.768) millioner kroner mens realisert gevinst er 1.158 (819) millioner kroner.

Ordningen har hatt renteinntekter og netto andre finansinntekter på 648 (485) millioner kroner. Resultatet av finansposter er 4.437 (4.675) millioner kroner.

FORPLIKTELSER

Fellesordningens pensjonsforpliktelser overfor ytelsesmottakerne er beregnet å utgjøre 67.650 millioner kroner ved regnskapsårets utgang mot 57.022 millioner kroner året før. Denne økningen forklares ved at et nytt årskull er inntatt i forpliktelses, det vil si at antall arbeidstakere som antas å ha rett til AFP øker. I tillegg er hele forpliktelsen beregnet på nytt til en diskonteringsrente på 1,7prosent (2,3prosent).

ANLEGGSMIDLER

Fellesordningen har i 2020 brukt betydelig midler på utvikling av elektroniske grensesnitt og saksbehandlingsløsninger. Etter avskrivninger er investeringer i systemer og IT-utstyr samlet aktivert med 12,1 (8,9) millioner kroner

KONSEKVENSER AV KORONASITUASJONEN

Koronapandemien har påvirket Fellesordningen, slik den har påvirket resten av samfunnet. I Fellesordningen iverksattes det tiltak raskt etter at pandemien traff.

Hovedtyngden av ansatte har gjennom hele pandemiperioden jobbet på hjemmekontor og det har vært normal drift gjennom hele perioden. Det ble tidlig utarbeidet en smittevernsrutine for håndtering av mulig smitte. Denne rutinen har vært i bruk ved ett tilfelle (mars 2021).

Det ble innført midlertidig frys i innkreving av forfalt premie i tillegg til at det ble innført utvidet betalingsfrist på premiefaktureringen en periode. Disse tiltakene ble innført for å redusere betalingstrykket for medlemsbedrifter i en krevende tid. For ordningen påvirket dette på kort sikt likviditeten, men ikke selve driften av ordningen.

Gjennom 2020 har vi sett en økning i tapte premieinntekter grunnet konkurs hos tilsluttede bedrifter. Dette kan øke ytterligere dersom tendensen vedvarer og kan dermed påvirke ordningens inntekter fremover, men det så langt meget begrenset. På den annen side vil dette også kunne påvirke ansattes ansiennitet og dermed fremtidig forpliktelse for ordningen. Vi antar derfor at effekten av disse hendelsene i noen grad vil oppveie hverandre selv om effektene ikke inntreffer samtidig. Et eventuelt premiebortfall vil skje raskere enn en redusert fremtidig forpliktelse. Endringen i diskonteringsrenten fra 2,3 prosent til 1,7 prosent i mars 2020, er tilsvarende den diskonteringsrente som er lagt til grunn i årsregnskapet. Denne, sammen med andre økonomiske forutsetninger, legges til grunn for beregninger av ordningens fremtidige forpliktelse. I tillegg utarbeides det sensitivitetsanalyser som indikerer hvordan fremtidig forpliktelse påvirkes av endringer i forutsetningene.

For de ulike økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for aktuarberegningen, kan samfunnsøkonomiske forhold være relativt bestemmende og påvirkes av koronasituasjonen. Denne påvirkningen gjelder også for Fellesordningens investeringer.
Fellesordningen har investeringer i norske og utenlandske aksje- og obligasjonsfond samt norske pengemarkedsfond. Disse påvirkes av endringer i for eksempel rentenivå.

Det gjennomføres løpende stresstester av Fellesordningens portefølje.
Stresstesten baseres på Finanstilsynets risikomodul for markeds- og kredittrisiko og viser et beregnet verdifall på 10,1 milliarder kroner per årsskiftet.

FREMTIDSUTSIKTER

Styret er tilfreds med årets resultat. Avkastningen er i den øvre enden av hva som kan forventes gitt den vedtatte allokeringen av AFP-fondet.

I året som kommer forventer styret fortsatt usikkerhet i verdensøkonomien; den pågående koronaepidemien ser ut til å vare noe lenger enn først antatt og vaksinering av befolkningen tar også tid. Dette medfører også økonomiske konsekvenser. Det er derfor viktig at porteføljerisikoen holdes stabilt på ønsket nivå. Norsk næringsliv vil også merke følgende av myndighetenes tiltak for å bremse koronasmitten. Likevel er Fellesordningens økonomi robust og har god likviditet for å møte neste års utbetaling av AFP-pensjoner.

Norsk næringsliv vil fortsatt merke følgene av myndighetenes tiltak for å begrense koronasmitten. Likevel er Fellesordningens økonomi robust, og det er likviditet for å møte neste års utbetaling av AFP-pensjoner.

I hovedoppgjøret 2018 avtalte partene, LO-NHO og YS-NHO, å gjennomføre en felles utredning om mulig omlegging av dagens AFP-ordning. Dette arbeidet er nå i sluttfasen. Det er opp til tariffpartene å bli enige om endringer av AFP.

Styret i Fellesordningen for avtalefestet pensjon
Lysaker, 22. april 2021

Roger Heimli **styreleder**	**Nina Melsom**	**Kristin Diserud Mildal**
Ragnar Bøe Elgsaas	**Torgeir Kroken**	**Stein Gjerding**
Alexander A. Lange	**Christopher Navelsaker**	**Ingvild Dingstad** **adm. dir.**

ANTALL INNVILGEDE AFP-SØKNADER

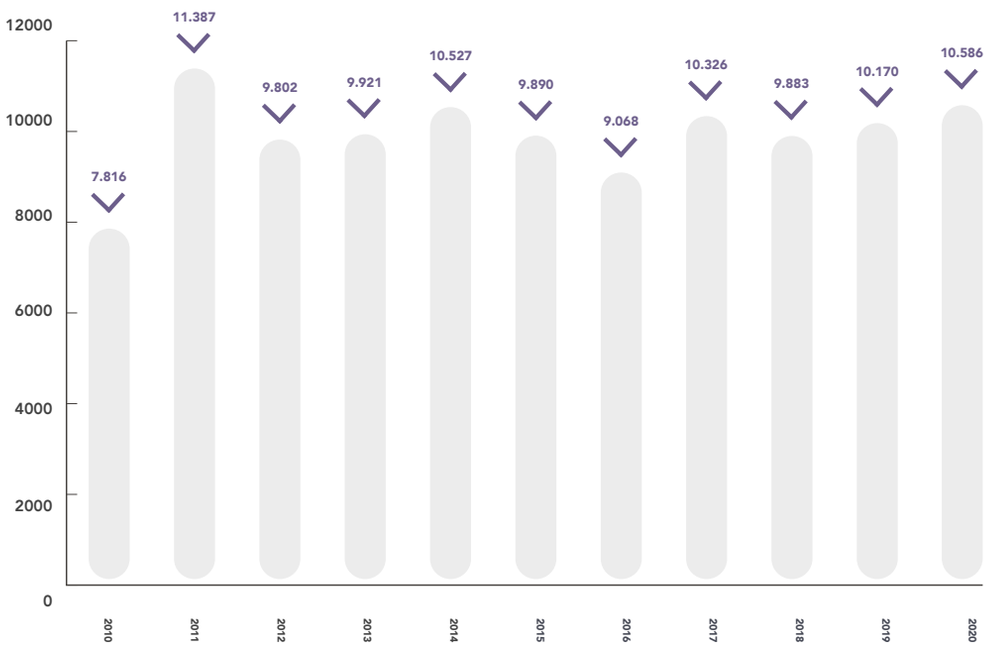

NY OG GAMMEL AFP UTBETALT I 2000-2019

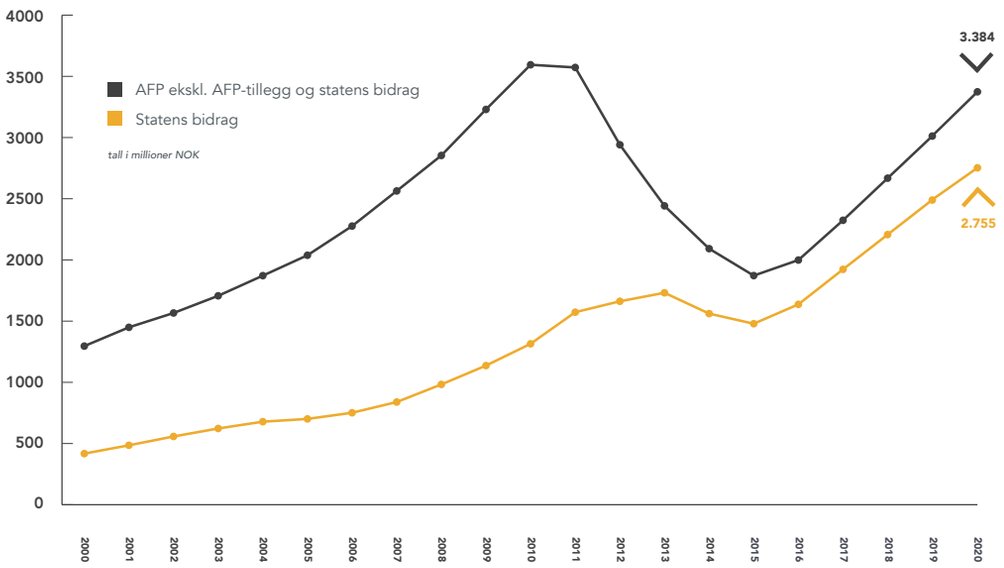

*fra 2016 kun ny AFP

STYRET

Foto: Trond Isaksen

Roger Heimli

Nestleder i LO,
styreleder

Foto: Stig Jarnes

Christopher Navelsaker

Sektoransvarlig i YS,
styremedlem

Foto: Stig Jarnes

Alexander A. Lange

Fagsjef arbeidsgiverområdet i Finans Norge,
styremedlem

Foto: Moment Studio NHO

Nina Melsom

Direktør for område Arbeidsliv i NHO,
styrets nestleder

Foto: Stig Jarnes

Kristin Diserud Mildal

Avdelingsdirektør pensjons- og forsikring i NHO, styremedlem

Foto: Stig Jarnes

Stein Gjerding

Sjeføkonom i Spekter,
styremedlem

Foto: LO/Trond Isaksen

Ragnar Bøe Elgsaas

Spesialrådgiver i LO,
styremedlem

Foto: Virke

Torgeir Kroken

Leder tariff i Virke,
styremedlem

Foto: Jonn Schlemayer

Knut Wessel Finstad

Seniorkonsulent i Privat AFP og Sluttvederlag,
ansattes representant i styret

Foto: iStock

RESULTATREGNSKAP

(Alle beløp i NOK 1000)

	Note	2020	2019
Driftsinntekter			
Premieinntekter	**1**	6 728 606	6 672 781
Annen inntekt	**1**	16 443	112
Sum driftsinntekter		**6 745 048**	**6 672 893**
Pensjonskostnader			
Fellesordningens pensjonsutbet. gammel AFP		21	69
Fellesordningens pensjonsutbet. ny AFP	**7**	3 384 738	3 035 428
Netto endring pensjonsforpliktelser ny AFP	**6**	10 633 561	5 390 231
Sum pensjonskostnader		**14 018 320**	**8 425 727**
Driftskostnader			
Personalkostnader	**2**	34 678	22 707
Avskrivning driftsm./immaterielle eiendeler	**8**	3 644	2 135
Administrasjonskostnader		38 206	22 862
Sum driftskostnader		**76 529**	**47 704**
Driftsresultat		**-7 349 800**	**-1 800 537**

	Note	2020	2019
Finansposter			
Verdiendring markedsbaserte omløpsmidler	**3**	2 965 576	3 768 176
Gevinst/tap ved uttrekning av verdipapir		1 157 840	818 900
Endring periodisert over/underkurs aksjefond		-333 895	-395 971
Renter bankinnskudd		3 148	6 809
Annen finansinntekt	**4**	645 314	477 732
Annen finanskostnad	**4**	515	172
Resultat av finansposter		**4 437 469**	**4 675 474**
Ordinært resultat		**-2 912 331**	**2 874 937**
Årsresultat		-2 912 331	2 874 937
Overføringer			
Overført til udekket tap	**5**	2 912 331	-2 874 937
Sum overføringer		**-2 912 331**	**2 874 937**

BALANSE

(Alle beløp i NOK 1000)

	Note	2020	2019
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom		1 734	0
Inventar og utstyr	**8**	10 406	8 902
Sum varige driftsmidler		**12 140**	**8 902**
Finansielle driftsmidler			
Avsatt fordring medregnet tjenestetid	**6**	43 509	48 813
Andre finansielle fordringer		1 174	1 248
Sum finansielle anleggsmidler		**44 683**	**50 061**
Sum anleggsmidler		**56 822**	**58 962**
Omløpsmidler			
Fordringer			
Opptjent premie	**1**	1 719 348	1 683 113
Opptjent ikke forfalte renter		0	194
Andre fordringer		159 587	24 042
Sum fordringer		**1 878 935**	**1 707 349**

	Note	2020	2019
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer og aksjefond	**3**	22 423 357	18 700 351
Markedsbaserte rentepapirer	**3**	21 492 889	18 226 068
Andre finansielle instrumenter	**3**	4 509 073	4 106 886
Sum investeringer		**48 425 319**	**41 033 306**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	**9**	658 888	133 416
Sum omløpsmidler		**50 963 142**	**42 874 071**
Sum eiendeler		**51 019 964**	**42 933 033**

	Note	2020	2019
Egenkapital og gjeld			
Udekket tap	**5**	-17 543 107,00	-14 630 776,00
Sum opptjent egenkapital		**-17 543 107,00**	**-14 630 776,00**
Sum egenkapital		**-17 543 107,00**	**-14 630 776,00**
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	**2**	1 420,00	1 515,00
Netto avsetning pensjonsforpl. ny AFP	**6**	67 650 255,00	57 021 998,00
Sum avsetning for forpliktelser		**67 651 675,00**	**57 023 513,00**
Kortsiktig gjeld			
Gjeld NAV	**7**	587 184,00	529 286,00
Leverandørgjeld		311 831,00	5 659,00
Skattetrekk og andre trekk		2 967,00	1 727,00
Annen kortsiktig gjeld		9 414,00	3 625,00
Sum kortsiktig gjeld		**911 396,00**	**540 296,00**
Sum gjeld		**68 563 071,00**	**57 563 809,00**
Sum egenkapital og gjeld		**51 019 964,00**	**42 933 033,00**

Styret i Fellesordningen for avtalefestet pensjon
Lysaker, 22. april 2021

Roger Heimli **styreleder**	**Nina Melsom**	**Kristin Diserud Mildal**
Ragnar Bøe Elgsaas	**Torgeir Kroken**	**Stein Gjerding**
Alexander A. Lange	**Christopher Navelsaker**	**Ingvild Dingstad** **adm. dir.**

Foto: iStock

KONTANTSTRØMMER

(Alle beløp i NOK 1000)	01.01 - 31.12 2020	01.01 - 31.12 2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Årets resultat	-2 912 331	2 874 937
Netto inn-/utbetalinger ved utestående fordringer	-36 235	-1 639 624
Endring i påløpte pensjonsforpliktelser AFP	10 633 561	5 390 231
Netto inn-/utbetalinger ved gjeld til NAV	57 898	61 012
Endring i andre tidsavgrensningsposter	177 754	1 503 302
Verdiendring i markedsbaserte omløpsmidler	-2 965 576	-3 768 176
Avskrivninger driftsmidler	3 644	2 303
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**4 958 715**	**4 423 985**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetalinger ved salg/kjøp av obligasjoner	-2 952 803	-3 548 457
Netto inn-/utbetalinger ved salg/kjøp av aksjer og aksjefond	-1 473 633	-1 600 653
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	-6 881	-6 381
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**-4 433 317**	**-5 155 491**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utlån egne ansatte	74	-1 097
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**74**	**-1 097**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	**525 472**	**-732 603**
Kontanter og kontantekvivalenter 01.01.	133 416	866 019
Kontanter og kontantekvivalenter 31.12.	**658 888**	**133 416**

Foto: iStock

NOTER

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2020.

Årsregnskapet er basert på de fem grunnleggende regnskapsprinsipper etter regnskapslovens § 4-1.

PERIODISERING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Inntekt resultatføres når den er opptjent (opptjeningsprinsippet).

Det følger av regnskapsloven § 4-1 at "Utgifter skal kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt (sammenstillingsprinsippet)". Pr 31.12.2020 er det kostnadsført pensjoner vedrørende personer med rettigheter i ordningen per 31.12.2020 basert på beste estimat.

AVSETNING PENSJONSFORPLIKTELSER

Det følger av lov om statstilskott til arbeidstakere som tar ut AFP § 21, 2. ledd at premien må fastsettes slik at den er tilstrekkelig til å dekke løpende utgifter og dessuten gi grunnlag for opplegg av et pensjonsfond. Pensjonsfondet skal, sammen med arbeidsgivernes erkjente plikt til fortsatt premiebetaling etter avtalenes eventuelle opphør, gi tilstrekkelig sikkerhet for dekning av arbeidsgivernes forventede framtidige forpliktelser. Som forventede fremtidige forpliktelser regnes pensjonsutbetalinger etter reglene i loven her til arbeidstakere som er tilstått eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon. Det er Fellesordningens oppfatning at loven skal forstås slik at man ikke skal sette av for pensjonsforpliktelser til personer som er under 62 år.

AFP er en pensjonsordning som er nedfelt i tariffavtale. Retten til AFP krever derfor at man på uttakstidspunktet arbeider i en bedrift som er bundet av en tariffavtale som omfatter AFP. Slutter man å arbeide i en slik bedrift mister man retten til AFP uten at man får en «fripolise.» Man har ingen «opptjening» av pensjonsrettigheter og Fellesordningen mener derfor at man ikke har noen forpliktelser for personer under 62 år. Det er også andre vilkår for rett til AFP som ikke omtales nærmere.

Fellesordningen avsetter for AFP pensjoner til personer som er over 62 år og for øvrig antas å fylle vilkårene for AFP jfr. Note 6.

Fellesordningen legger dødelighetsgrunnlaget K2013 til grunn for de forsikringstekniske beregningene.

Endring av dødelighetstariff:
Fellesordningen endret dødelighetstariff i 2017 fra K2013 med 2% margin på startdødelighet til K2013 med 12% margin på startdødelighet, men fortsatt 10% margin på fremtidig redusjon i dødsintensitet. Endringen kom som følge av at antall dødsfall blant AFP pensjonister ligger nærmere finanstilsynets tariff enn den anvendte. Forsterkningen gir økte overlevelsessannsynligheter og dermed høyere forpliktelser, jfr. Note 6.

Endring av metode for vurdering av ansiennitet: I fastsettelsen av de totale forpliktelsene for Fellesordningen for AFP inngår det å beregne forpliktelser for den gruppen av arbeidstakere over 62 år som ikke har tatt ut, eller har fått innvilget AFP, men som forventes å få rett til AFP dersom de søker om det. Fra 2020 sammenligner aktuar årets grunnlag med det som tidligere er registrert som ansattdato for arbeidstakere som har vært i samme bedrift tilbake i tid og anvender den tidligste av de registrerte ansattdatoene. Det samme gjøres med bedriftenes innmeldingsdato i ordningen. I tillegg, fra og med 2017, tester aktuar om de tidligere bedriftene som er oppgitt, faktisk er AFP-bedrifter, noe som tidligere ble forutsatt at de var. Resultatet er en mer presis metode når denne testes mot faktiske innvilgelser. Denne endringen i metode trekker ned antallet kandidater i den aktuelle gruppen og medfører en lavere forpliktelse. Jfr. Note 6.

I beregning av forpliktelsene er det benyttet diskonteringsrente på 1,7 prosent p.a. Diskonteringsrenten fastsettes etter rente på foretaksobligasjoner med fortrinnsrett, OMF. NRS legger OMF-renten til grunn i sin veiledning. Det er videre antatt regulering av lønn og G på 2 prosent p.a. hvorav regulering av løpende pensjon er på 1,25 prosent.

FINANSIELLE EIENDELER

Markedsbaserte aksjefond og rentefond klassifiseres som omløpsmidler og vurderes til virkelig verdi i tråd med regnskapslovens § 5-8. Andeler i eiendomsfond som ikke er notert blir vurdert etter laveste verdis prinsipp da de ikke oppfyller vilkårene i regnskapsloven §5-8.

FINANSIELLE RISIKOER

Fellesordningen for AFP er eksponert for markedsrisiko både når det gjelder ordningens forpliktelser og når det gjelder ordningens eiendeler. Forpliktelsene er neddiskontert til nåverdi med en rentefaktor basert på diskonteringsrente som nevnt ovenfor.

En endring av rentenivået vil derfor endre forpliktelsene. En reduksjon av renten vil øke forpliktelsene, mens en økning av renten vil ha motsatt effekt.

Investeringene til ordningen som består av rentefond, aksjefond og egenkapitalfinansiert eiendomsfond vil også være påvirket av endringer i rentenivå, utvikling av verdier i aksjemarkedet og eiendomsmarkedet.

Investeringene er diversifisert og markedsendringer vil påvirke de ulike aktivaklassene ulikt.

Fra regnskapsåret 2015 har vi redusert valutarisikoen på den globale aksjeporteføljen ved å valutasikre en andel på 47,5% mot norske kroner. Denne porteføljen utgjør 27% av total kapitalforvaltning.

Valg av motparter, forvalter av verdipapirfond, er basert på et juridisk rammeverk med egne avtaler. Det benyttes et utvalg av motparter for å redusere konsentrasjonsrisikoen.

Vi foretar egne stresstester i henhold til styrevedtatt kapitalforvaltningsstrategi per kvartal.

Risiko i andre beregningsforutsetninger:
AFP er en livsvarig ytelse. Levealdersrisikoen er i betydelig grad redusert gjennom bruk av de samme prinsipper for levealdersjustering som alderspensjon i folketrygden. Fellesordningen for AFP vil likevel ha levealdersrisiko blant annet knyttet til mulig avvik mellom de forutsetningene som ligger til grunn for levealdersjusteringen og faktisk levealder for pensjonistene i Fellesordningen. Ved beregnig av forpliktelsene til ordningen er det benyttet forutsetninger knyttet til fremtidig lønnsvekst. Det foreligger en risiko knyttet til mulig avvik mellom disse forutsetninger og faktisk lønnsvekst i årene fremover.

Medlemsbedriftene blir tilsluttet ordningen på bakgrunn av inngåtte tariffavtaler og ordningen kan dermed ikke på bakgrunn av kredittvurdering ekskludere ikke kredittverdige medlemsbedrifter. Eventuelle tap på krav dekkes av ordningen.

FORDRINGER

Fordringer balanseføres til pålydende med fradrag for eventuelle forventede tap.

NOTE // 1
DRIFTSINNTEKTER

FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter bankinnskudd.

Premie faktureres i prosent av den enkelte ansattes lønnsutbetaling i 2020. Beregningsgrunnlaget er mellom 1 og 7,1 G. For 2020 var premiesatsen 2,5% og for 2019 2,5%.

Bedrifter som har ansatte som har fått medregnet tjenestetid pga de har vært unntatt opprinnelig AFP-ordning pga lavere aldersgrense eller fritak for offentlig virksomhet, er fakturert en premie som svarer til netto fremtidige utbetalinger. Medregnet tjenestetid betyr arbeidstakernes tidligere tjenestetid i foretaket skal telle med ved anvendelse av reglene i vedtektene kapittel 3. Denne fakturerte premien er i sin helhet inntektsført ut fra prinsippet om inntektsføring ved opptjeningstidspunktet. I 2020 utgjorde fakturert medregnet tjenestetid 19 mill. kroner og i 2019 26 mill. kroner.

Andre inntekter på 16,6 millioner kroner, består i hovedsak av administrasjon av Sliterordningen og Sluttvederlagsordningen.

Utestående premieinntekter er redusert med en samlet regnskapsmessig nedskriving på 15,4 millioner kroner. Nedskrivningen utgjør ca 0,9 % av opptjente påløpte premieinntekter pr 31.12.2020. Nedskrivningen baseres i hovedsak på inneværende års reelle tap samt vurdering av eldre utestående poster.

Statstilskudd til avtalefestet pensjon ytes fra 1. januar 2011 til arbeidstakere jfr lov 2010-02-19 om statstilskott § 3 og §12. Statstilskudd nettes med brutto pensjonsutbetalinger.
Vi viser til nærmere omtale i regnskapsprinsipper, samt notene 6 og 7.

PREMIE FOR AFP

NOTE // 2
LØNNSKOSTNADER / ANTALL ANSATTE / GODTGJØRELSER / LÅN TIL ANSATTE / PENSJONER MED MER

(Alle beløp i NOK 1000)

	2020	2019
Lønnskostnader mm.		
Lønninger	26 427	17 849
Folketrygdavgift	4 179	2 792
Pensjonskostnader	2 516	593
Andre ytelser	1 556	1 473
Lønnskostnader	**34 678**	**22 707**

Antall årsverk for 2020 er 36,7.

GODTGJØRELSER LEDENDE ANSATTE:

Ingvild Dingstad har vært ansatt etter følgende fordeling: 75/15/10 i Fellesordningen for AFP, Sliterordningen og Sluttvederlagsordningen. For Fellesordningen for AFP er lønnskostnaden fordelt slik:

(Alle beløp i NOK 1000)

	Lønn	Andre ytelser	Pensjonskostnad
Ingvild Dingstad (adm dir)	1368	17	145
Styret	0	0	0

Adm.dir. har avtale om pensjonssparing også av lønn over 12G.
Verken adm.dir. eller styrets leder har avtale om lønn etter fratreden.

LØNNSKOSTNADER / ANTALL ANSATTE / GODTGJØRELSER / LÅN TIL ANSATTE / PENSJONER MED MER

Det er ikke gitt lån eller andre sikkerhetsstillelser til daglig leder eller til medlemmer av styret.

Lån til øvrige ansatte utgjør 1.174 tusen kroner av dette beløpet er 1.104 tusen kroner sikret ved pant i fast eiendom. Alle låneavtaler er skriftlige. Renten tilsvarer normrenten.

SAMMENSETNING AV SAMLEDE PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER

Fellesordningen for avtalefestet pensjon er med i AFP ordningen. Fra 1. mai 2015 ble alle ansatte under 55 år overført fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning. Gjenstående forpliktelse er per 2020 på 14,9 (9,5 i fjor) millioner kroner. Den udekkede forpliktelsen er 1,4 (1,5 i fjor) millioner kroner. Innskuddsbasert pensjonsordning medfører ingen forpliktelse for organisasjonen.

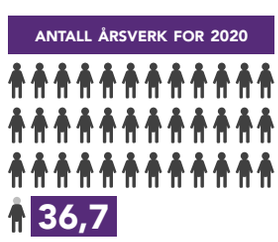

	2020	2019
Pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	155	142
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	313	260
Avkastning på pensjonsmidler	-327	-188
Periodisert arbeidsgiveravgift	22	20
Administrasjonskostnader	151	66
Gevinst ved oppgjør av ordning	-1 340	
Aktuariell gevinst	1 662	-1 220
Netto pensjonskostnad	**636**	**-920**
Avstemming av pensjonsordningenes finansierte status mot beløp i balansen:		
Beregnede pensjonsforpliktelser	14 933	9 495
Pensjonsmidler (til virkelig verdi)	13 513	7 980
Netto pensjonsforpliktelser	**1 420**	**1 515**
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Forventet lønnsregulering	2,25 %	2,25 %
Forventet pensjonsøkning	2,00 %	2,00 %
Forventet G-regulering	2,00 %	2,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler	1,70 %	2,30 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang, er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring.

Fellesordningen for avtalefestet pensjon er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og tariffbundet til å være tilsluttet Fellesordningen for AFP. Selskapets pensjonsordninger tilfredstiller disse kravene.

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar inkl. mva	305	256

NOTE // 3
MARKEDSBASERTE FINANSIELLE INSTRUMENTER

Fellesordningen har investeringer i norske og utenlandske aksjefond, norske obligasjonsfond og pengemarkedsfond.
I tillegg kommer andeler i KS, IS og AS i unoterte egenkapitalfinansierte eiendomsfond.

(Alle beløp i NOK 1000)			2020
	Anskafelseskost	**Bokført verdi/ Virkelig verdi**	**Periodens resultatførte verdiendring**
Aksjefond	13 874 144	22 423 357	2 651 560
Rentefond	20 898 342	21 492 889	314 016
Sum aksjefond og rentefond til virkelig verdi		**43 916 246**	**2 965 576**

I bokført verdi på aksjefond ligger det en valutasikring forpliktelse som trekker ned verdien med kroner 307.701 tusen kroner.

(Alle beløp i NOK 1000)			2019
	Anskafelseskost	**Bokført verdi/ Virkelig verdi**	**Periodens resultatførte verdiendring**
Aksjefond	12 585 700	18 700 351	3 499 497
Rentefond	17 945 539	18 226 068	268 679
Sum aksjefond og rentefond til virkelig verdi		**36 926 419**	**3 768 176**

I bokført verdi på aksjefond ligger det en valutasikring forpliktelse som trekker ned verdien med 187.722 tusen kroner.

Markedsbaserte finansielle instrumenter inngår i handelsportefølje og er vurdert til markedsverdi etter regnskapslovens § 5-8.

ANDRE AKSJER OG FONDSANDELER 2020

(Alle beløp i NOK 1000)				2020
Selskapsnavn	**Beskrivelse**	**Eierandel**	**Anskaffelseskost**	**Balanseført verdi**
Pareto Eiendomsfellesskap AS	Enkeltaksjer	6 905	7 785	7 785
Pareto Eiendomsfellesskap IS	Fond	6 905	753 719	753 719
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	Fond	1 708 570 544	1 915 919	1 915 919
DNB Scandinavian PropFUnd KS	Fond	10 816 500	1 081 650	1 081 650
Malling & Co Eiendomsfond I IS	Fond	587 243	750 000	750 000
Sum eiendom			**4 509 073**	**4 509 073**

ANDRE AKSJER OG ANDELER 2019

(Alle beløp i NOK 1000)				2019
Selskapsnavn	**Beskrivelse**	**Eierandel**	**Anskaffelseskost**	**Balanseført verdi**
Pareto Eiendomsfellesskap AS	Enkeltaksjer	6 404	7 148	7 148
Pareto Eiendomsfellesskap IS	Fond	6 404	690 886	690 886
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	Fond	1 559 767 866	1 727 202	1 727 202
DNB Scandinavian PropFUnd KS	Fond	10 816 500	1 081 650	1 081 650
Malling & Co Eiendomsfond I IS	Fond	477 298	600 000	600 000
Sum eiendom			**4 106 886**	**4 106 886**

Andeler og aksjer som ikke er notert og er ført etter laveste verdis prinsipp.

NOTE // 4
FINANSPOSTER

(Alle beløp i NOK 1000)	2020	2019
Annen finansinntekt		
Rabatter obligasjons- og pengemarkedsfond	57 055	47 497
Rabatter aksjefond	37 300	30 663
Utbytte obligasjons- og pengemarkedsfond	368 049	169 238
Utbytte og dividende eiendomsfond	182 073	230 270
Annen renteinntekt	26	48
Renter inkasso	660	16
Sum finansinntekt	**645 163**	**477 732**
Annen finanskostnad		
Sum finanskostnad	472	41
Agio/disagio valutasikring aksjefond	43	131
Sum finanskostnad	**515**	**172**

NOTE // 5
EGENKAPITAL

(Alle beløp i NOK 1000)	2020	2019
Egenkapital 1.1.	**-14 630 775**	**-17 505 712**
Årets resultat	**-2 912 331**	**2 874 937**
Egenkapital 31.12.	**-17 543 107**	**-14 630 775**

NOTE // 6
AVSETNING FREMTIDIG FORPLIKTELSE AFP

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS har på individnivå beregnet forsikringsteknisk kontantverdi av forpliktelse AFP for AFP-søknader ny AFP (uttak fra 01.01.2011).

AFP (UTTAK FOM 01.01.2011):

AFP-ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser.

(Alle beløp i NOK 1000)		
	2020	**2019**
Gjennomsnitt årlig utbetaling til menn	71	70
Statens andel	31	31
Gjennomsnitt årlig utbetaling til kvinner	61	61
Statens andel	28	28

For AFP blir det i regnskapet avsatt for AFP-kostnaden ut fra gjennomsnittlig levealder når personer har rett på AFP og har fylt 62 år. AFP kan bare tilstås om hovedbeskjeftigelsen kan anses å være i en bedrift som er tilsluttet AFP–ordningen.

NOTE // 6
AVSETNING FREMTIDIG FORPLIKTELSE AFP

(Alle beløp i NOK 1000)

	2020	2019
Avstemming av pensjonsordningenes finansierte status mot beløp i balansen:		
Total forpliktelse innvilgede søknader ny AFP	111 739 029	94 249 136
Total statsstøtte innvilgede søknader ny AFP	-49 924 984	-42 559 344
Netto forpliktelse bedrifter som skal dekke 100% av sine forpliktelser*	19 252	17 266
Netto forpliktelse innvilgede søknader	**61 833 297**	**51 707 058**
Antall personer, eksklusiv ansatte i bedrifter som skal dekke 100% av sine forpliktelser	96 494	86 740
Total forpliktelse ikke- innvilgede søknader AFP	10 362 350	9 643 810
Total statsstøtte ikke- innvilgede søknader AFP	-4 569 649	-4 358 455
Netto forpliktelse bedrifter som skal dekke 100% av sine forpliktelser*	24 256	29 585
Netto forpliktelse ikke- innvilgede søknader	**5 816 957**	**5 314 940**
Antall personer, eklsklusiv ansatte i bedrifter som skal dekke 100% av sine forpliktelser	7 609	7 713
Total forpliktelse innvilgede og ikke- innvilgede søknader AFP	122 101 379	103 892 946
Total statsstøtte innvilgede og ikke- innvilgede søknader AFP	-54 494 633	-46 917 799
Netto forpliktelse bedrifter som skal dekke 100% av sine forpliktelser*	43 508	46 851
Netto forpliktelse innvilgede og ikke- innvilgede søknader	**67 650 254**	**57 021 998**
Antall personer	104 103	94 453

** Vi har oppført en fordring medregnet tjenestetid på størrelse med forpliktelsen for disse.*

	2020	2019
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Pensjonsregulering	1,24 %	1,24 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang, er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring. Som dødelighetsgrunnlag benyttes K2013. med 12% margin på startdødelighet og 10% på fremtidig reduksjon i dødsintensitet etter Finanstilsynets anbefaling.

SENSITIVITETSBETRAKTNINGER:

Det er benyttet økonomiske forutsetninger i overensstemmelse med Norsk Regnskapsstiftelses veiledning per 31.12.2020.

Som dødelighetsgrunnlag benyttes tabellverket K2013 med 12% margin på startdødelighet og 10% margin på fremtidig reduksjon i dødsintensitet. Dette er standardversjonen av tabellverket K2013.

For AFP er det i regnskapet avsatt for AFP-kostnaden ut fra gjennomsnittlig levealder når personen får innvilget AFP. Kostnaden påvirkes vesentlig av hva diskonteringsrenten, antatt regulering av lønn og G-regulering av løpende pensjoner fastsettes til.

Diskonteringsrenten har stor betydning for størrelsen på forpliktelsene.
Går diskonteringsrenten ned vil forpliktelsen øke. Den totale forpliktelsen er avhengig av rentenivået og det kan derfor oppstå stor varians i forpliktelsene og underdekningen.

Lillevold & Partners AS har foretatt noen sensitivitetsanalyser. Ved endring av diskonteringsrente til 1,4% og opp til 2%, pensjonsregulering den samme med 1,24%. Videre er det foretatt en analyse med 2% margin på startdødelighet istedenfor 12%, hvor de økonomiske forutsetninger er de benyttede, det vil si diskonteringsrente på 1,7% og penjsonsregulering på 1,24%.

GJENNOMSNITTLIG ÅRLIG YTELSE FOR AFP 2020

KVINNER: 60.467 | MENN: 70.028

Kilde: NAV

ANTALL MOTTAKERE AFP

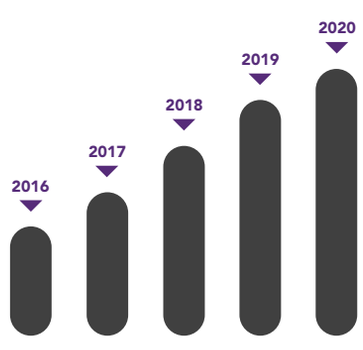

NOTE // 6
AVSETNING FREMTIDIG FORPLIKTELSE AFP

(Alle beløp i NOK 1000)	
Endring diskonteringsrente til 1,4%	70 085 050
Benyttet diskonteringsrente 1,7%	67 622 355
Økning i forpliktelse med	2 462 695
Endringdiskonteringsrente til 2%	65 293 509
Benyttet diskonteringsrente 1,7%	67 622 355
Nedgang i forpliktelse med	-2 328 846
Endring til 2% margin startdødelighet	65 382 637
Benyttet 12% margin startdødelighet	67 622 355
Nedgang i forpliktelse med	-2 239 718

NOTE // 7
UTBETALING AVTALEFESTET PENSJON

Ny lov 2010-02-19 om statstilskott gir statstilskott til den enkelte arbeidstaker jfr. § 3 og § 12. Statstilskudd nettes med brutto pensjonskostnader. Statstilskuddet utgjør for ny AFP 1/3 av pensjonen. I tillegg dekkes kompensasjonstillegg til ny AFP 100% av staten. Kompensasjonstillegget ytes til arbeidstakere født i årene 1944 til 1962 og må tas ut sammen med pensjonen.

(Alle beløp i NOK 1000)		
	2020	**2019**
Brutto utbetalt ny AFP	6 139 875	5 527 093
Statstilskudd	2 755 148	2 491 665
Sum netto utbetalt ny AFP	**3 384 727**	**3 035 428**

KORTSIKTIG GJELD :

Kortsiktig gjeld på kroner 587.184 tusen kroner er gjeld til NAV som følge av at NAV forskutterer AFP til AFP pensjonistene.

NOTE // 8
VARIGE DRIFTSMIDLER

(Alle beløp i NOK 1000)

	Utvikl. ny hjemmeside	Saksbeh. Program	Data	Inventar og utstyr	Utv. min side	Oppgr. kontoer	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 586	9 096	2 283	2 286			**16 251**
Tilgang kjøpte driftsmidler	229	2 147	833		1 791	1 881	**6 881**
Avgang							**0**
Anskaffelseskost 31.12.2020	**2 815**	**11 243**	**3 116**	**2 286**	**1 791**	**1 881**	**23 132**
Avskrivninger 01.01	989	2 352	1 885	2 123			**7 349**
Årets avskrivninger	158	2 124	389	58	766	148	**3 643**
Sum avskrivninger	**1 147**	**4 476**	**2 274**	**2 181**	**766**	**148**	**10 992**
Avskrivninger avgang driftsmidler							**0**
Balanseført verdi pr. 31.12.2020	**1 668**	**6 767**	**842**	**105**	**1 025**	**1 733**	**12 140**
Økonomisk levetid	Inntil 3 år	Inntil 5 år	Inntil 3 år	Inntil 5 år	Inntil 5 år	Inntil 5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

NOTE // 9
BANKINNSKUDD, KONTANTER MM

	2020	2019
Bundne midler:		
Skattetrekkskonto	1323	933

Bundne skattetrekksmidler pr 31.12.20 dekker skyldig forskuddstrekk pr 31.12.20 på 1.304 tusen kroner.

NOTE // 10
KONSEKVENSER AV KORONASITUASJONEN

I forbindelse med koronasituasjonen som traff Norge i begynnelsen av mars 2020, ble det i Fellesordningen iverksatt noen tiltak.

Det ble innført midlertidig frys i innkreving av forfalt premie i mars 2020. I tillegg til dette ble det for 1.kvartal 2020 innført utvidet betalingsfrist for fakturert premie med 30 dager, fra normalt forfall 31.mai til utvidet forfall 30. juni. Disse tiltakene påvirket ordningens likviditet på kort sikt, men omfanget har ikke påvirkning på selve driften av ordningen.

For 2020 ser vi en økning på 50% i reelle tap på krav som følge av konkurs hos medlemsbedrifter (13,2 millioner i 2020 mot 6,7 millioner i 2019). Denne økningen har vi også lagt til grunn i avsetningen for tap på krav i regnskapet for 2020.

Ordningen kan ikke på bakgrunn av kredittvurdering ekskludere ikke kredittverdige medlemsbedrifter, og eventuelle tap på krav dekkes av ordningen.
På sikt kan konsekvensene av koronasituasjonen bli økt premiefrafall grunnet konkurser hos tilsluttede bedrifter

På den annen side vil dette også kunne påvirke ansattes ansiennitet og dermed fremtidig forpliktelse for ordningen. Vi antar derfor at effekten av disse hendelsene i stor grad vil oppveie hverandre selv om effektene ikke inntreffer samtidig. Et eventuelt premiebortfall vil skje raskere enn en redusert fremtidig forpliktelse.

Fellesordningen for AFP håndterer ulike typer risiko; både på forpliktelses- og på aktivasiden. Forpliktelsene knyttet til livsvarige AFP-pensjoner er i regnskapet neddiskontert til nåverdi basert på renten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Diskonteringsrenten ble satt ned i mars 2020 fra 2,3% til 1,7% (NRS), som er tilsvarende som er lagt til grunn i årsregnskapet 2020 og anbefalingene fra NRS. Ulike beregninger knyttet til variasjon i diskonteringsrenten, synliggjøres ytterligere i sensibilitetsanalysen foretatt av aktuar i note 6 Avsetning for fremtidige forpliktelser AFP. Ved endring i diskonteringsrente +/- 0,3 prosentpoeng vil forpliktelsen reduseres/ økes tilsvarende med henholdsvis - 2.300 millioner (2%) og 2.400 (1,4%) millioner. For de ulike økonomiske forutsetninger som ligger til grunn for aktuarberegningen, kan samfunnsøkonomiske forhold være relativt bestemmende og påvirkes av koronasituasjonen.

Tilsvarende påvirkning gjelder også for investeringene Fellesordningen foretar. Fellesordningen har investeringer i norske og utenlandske aksjefond og obligasjonsfond samt norske pengemarkedsfond.

Disse består i hovedsak av rentepapirer og aksjefond, og vil således påvirkes av endringer i rentenivå, samt utviklingen i aksjemarkedet. For regnskapsåret 2020 går fellesordningen med likviditetsoverskudd som forvaltes i pensjonsfond beskrevet ovenfor

AFP-Fondet vil besitte ca. 4,2 milliarder kroner i pengemarkedet og kortsiktige plasseringer i Nordea Bank Norge. Dette vurderes som mer enn tilstrekkelig til å møte Fellesordningens budsjetterte utbetalinger ett år frem i tid per 31. desember 2020 som forventes å være ca. 3,7 milliarder kroner.

For totalporteføljen av markedsbaserte aksjer og investeringer for pensjonsfondet pr 31.mars 2021 er avkastning på 2,4 % tilsvarende 1,2 mrd NOK. Fondet er på 51,5 mrd NOK.

Hovedtyngden av ansatte har gjennom hele covid-19 perioden jobbet på hjemmekontor og det har vært normal drift. Fellesordningen for AFP ser ikke behov for å gjennomføre midlertidige kostnadskutt grunnet koronasituasjonen.

45
Foto: iStock

REVISJONSBERETNING

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fellesordningen for Avtalefestet Pensjons årsregnskap som viser et underskudd på tkr 2 912 331. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av ordningens finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av ordningen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til ordningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

Penneo Dokumentnøkkel: PZ4OO-LW3H8-AB4FQ-H0Q1E-T64CL-BOX7E

som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av ordningens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om ordningens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at ordningen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av ordningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 23. april 2021
KPMG AS

Svein Wiig
Statsautorisert revisor

Penneo Dokumentnøkkel: PZ4OO-LW3H8-AB4FQ-H0Q1E-T64CL-BOX7E

Foto: iStock

VÅRE VERDIER OG VÅR VISJON

KUNNSKAP

Vi omsetter kunnskap til praksis, deler og lærer av hverandre

INTEGRITET

Vi gjør det vi står for og står for det vi gjør

FELLESSKAP

Gjennom samhold og humør skaper vi arbeidsglede, utvikling og gode tjenester

En serviceinnstilt organisasjon i kontinuerlig utvikling

HISTORISK OVERBLIKK

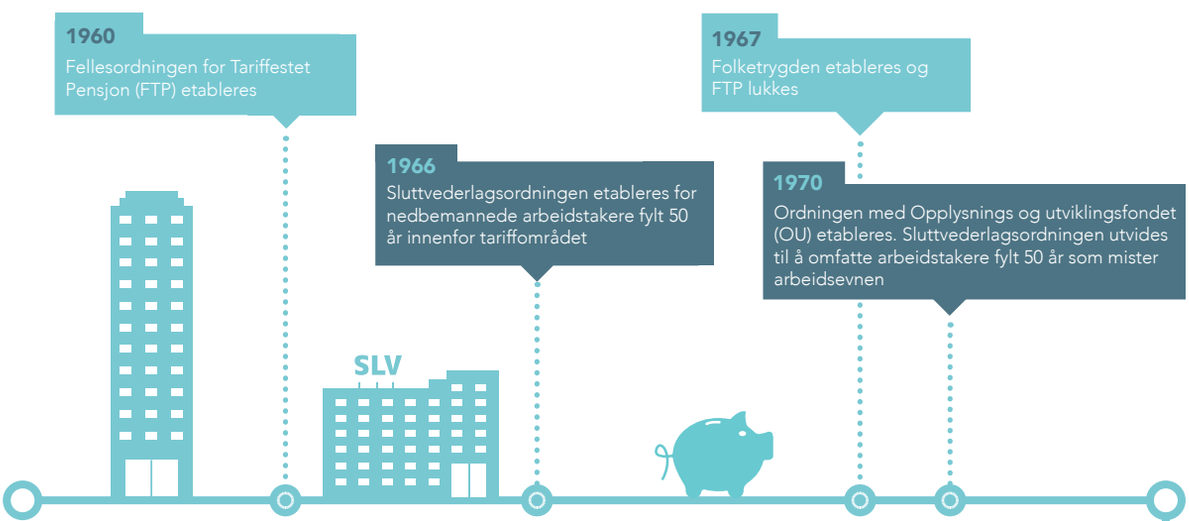

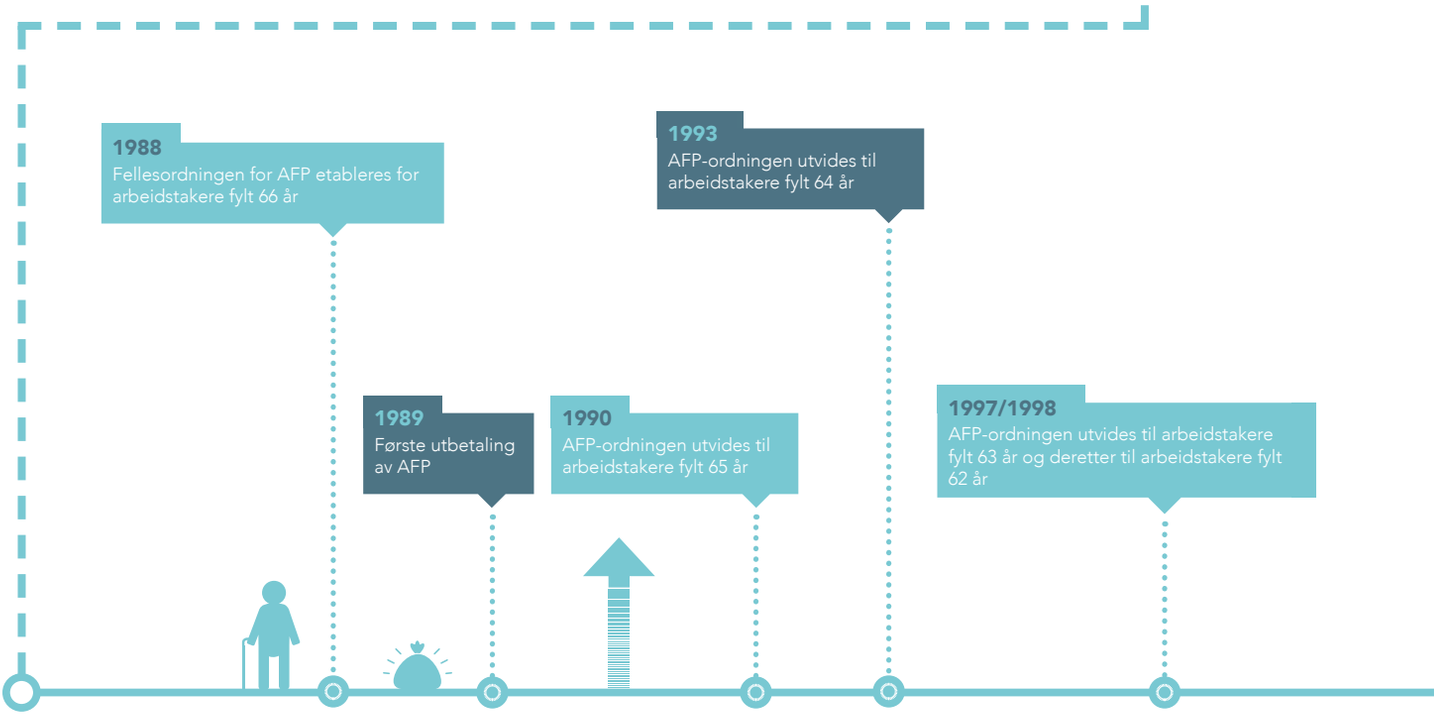

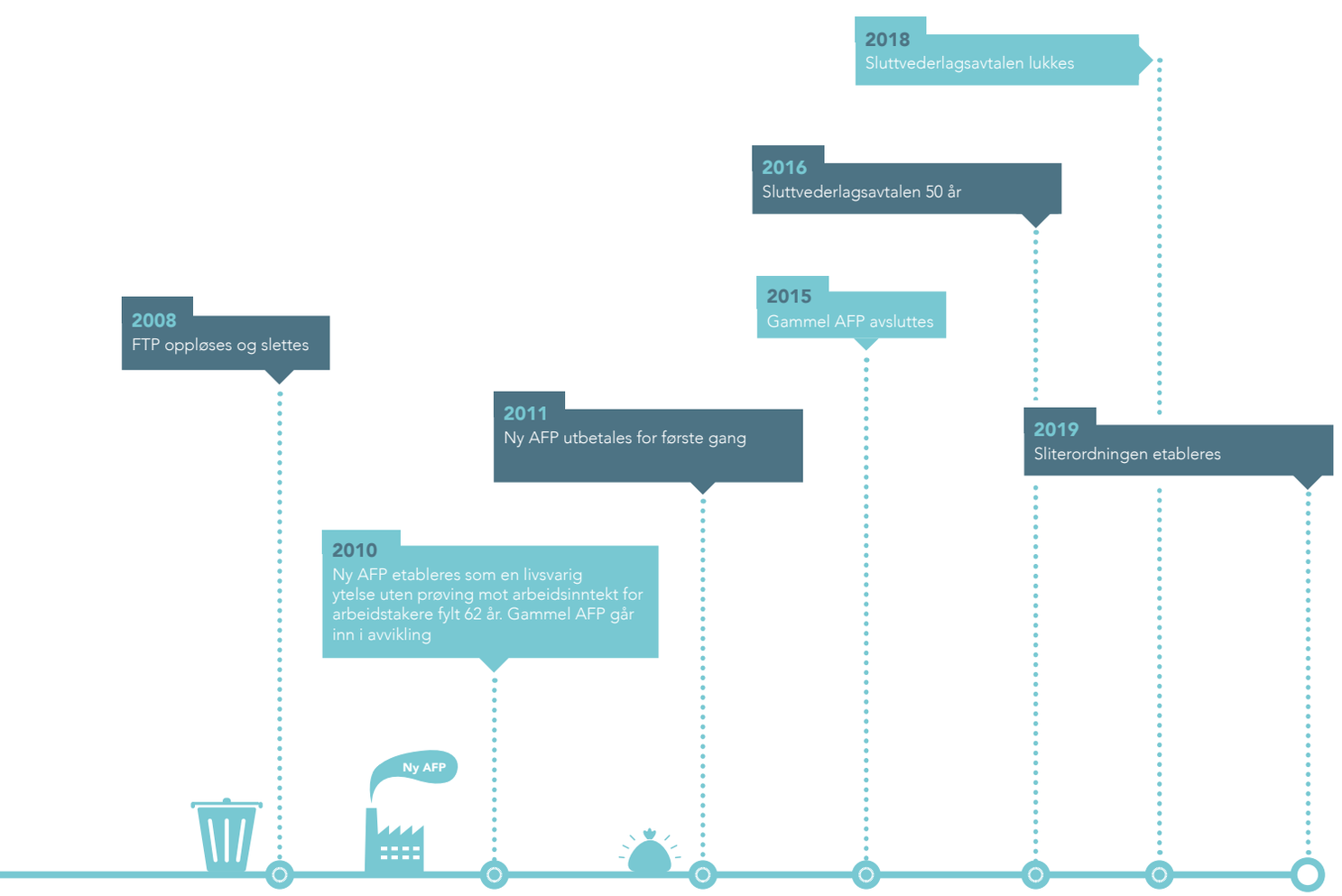
2018
Sluttvederlagsavtalen lukkes
2016
Sluttvederlagsavtalen 50 år
2015
Gammel AFP avsluttes
2008
FTP oppløses og slettes
2011
Ny AFP utbetales for første gang
2019
Sliterordningen etableres
2010
Ny AFP etableres som en livsvarig ytelse uten prøving mot arbeidsinntekt for arbeidstakere fylt 62 år. Gammel AFP går inn i avvikling
Ny AFP

Postadresse
Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon
Postboks 386,1326 Lysaker

E-post	**Telefon**	**Nettsider**
info@afp.no	22989800	www.afp.no

Tilgjengelig på: www.afp.no

Foto: iStock